

TIỀN TỆ - NGÂN HÀNG

GV: ThS. Nguyễn Hồng Thắng

Email: thangnh@hvn.edu.vn

ĐT: 091 244 2971

Tài liệu tham khảo

- Federic S.Mishkin - Tiền tệ, ngân hàng và thị trường tài chính, 2001
- TS.Tô Kim Ngọc – Giáo trình Lý thuyết tiền tệ - ngân hàng
- Các tạp chí chuyên ngành: Tạp chí ngân hàng, tạp chí tài chính, tạp chí khoa học & đào tạo ngân hàng...
- Các văn bản pháp quy liên quan (Luật NHNN, Luật các TCTD, Luật các công cụ chuyển nhượng...)
- Internet
- ...

Bài 1: Bản chất, chức năng của TIỀN

- Khái niệm và cơ sở khách quan
- Hình thái tồn tại
- Tính chất
- Chức năng
- Vai trò

Tiền là gì? (*Money?*)

- K.Marx: 1 hàng hóa đặc biệt được tách ra khỏi thế giới hàng hóa thông thường làm vật ngang giá chung và đo lường giá trị các hàng hóa khác
- KTH hiện đại: ***Bất cứ cái gì được chấp nhận chung trong thanh toán hoặc trả nợ***
- Phân biệt tiền với:
 - *Đồng tiền (currency)*
 - *Thu nhập (income)*
 - *Tài sản (wealth)*

Các hình thái của TIỀN

- Tiền hàng hóa
- Tiền vàng
- Tiền giấy
- Tiền ghi sổ (tiền qua ngân hàng)

Tiền hàng hóa

- Hạn chế:
 - Khó chia nhỏ để trả lại tiền lẻ
 - Khó bảo quản
 - Khó di chuyển
 - Chỉ được công nhận trong từng khu vực, từng địa phương

Tiền vàng

- Ưu điểm:
 - Trọng lượng có thể quy định chính xác hơn,
 - Bền hơn, dễ chia nhỏ hơn so với tiền HH
 - Giá trị tương đối ít biến đổi
- Hạn chế:
 - Bất tiện khi di chuyển khối lượng lớn
 - Khả năng về vàng có hạn trong khi sản xuất ngày càng phát triển → khó chia nhỏ để tiến hành các giao dịch bình thường

Tiền giấy

(Giấy bạc ngân hàng)

- Ưu điểm:
 - Nhẹ, dễ di chuyển với khối lượng lớn
 - Chi phí in ấn, khắc chạm, đảm bảo an toàn rẻ
 - Dễ hình thành một kết cấu tiền với các mệnh giá khác nhau thuận tiện cho quá trình trao đổi hàng hóa
- Hạn chế:

Lưu thông tiền giấy dễ rơi vào tình trạng bất ổn định vì việc giữ tiền giấy khan hiếm trong lưu thông, điều chỉnh lượng tiền cho phù hợp với nhu cầu trao đổi hàng hóa là rất khó

Tiền ghi sổ

(tiền qua ngân hàng)

- **Ưu điểm** của thanh toán bằng SEC:
 - Tiết kiệm chi phí giao dịch vì có nhiều khoản thanh toán có thể bù trừ cho nhau qua ngân hàng
 - Tăng hiệu quả kinh tế nhờ tăng tốc độ lưu thông hàng hóa
 - Sec có thể được viết với bất kỳ lượng tiền nào trong phạm vi SĐTK khiến cho việc thanh toán những món tiền lớn được thực hiện dễ dàng hơn

Tiền ghi sổ

(tiền qua ngân hàng)

- Hạn chế của thanh toán bằng SEC:
 - Cần thời gian để chuyển Sec từ nơi này đến nơi khác, thời gian cần thiết để có thể sử dụng SD trên TK thanh toán cho Sec làm tăng chi phí về thời gian chờ đợi
 - Các chi phí dành cho việc xử lý các chứng từ thanh toán cũng gây nên sự tổn kém đáng kể cho XH

Tiền ghi số

(tiền qua ngân hàng)

Sự phát triển nhanh của CNTT và tin học
+ Sự ứng dụng chúng trong CNNH

Hệ thống thanh toán hiệu quả
(*thanh toán điện tử trở nên phổ biến*)

Cho phép giảm tối đa
lượng tiền mặt sử dụng trong lưu thông
+ Khắc phục được những hạn chế của hệ thống chi trả trên cơ
sở sử dụng SEC ngày nay

Tính chất của TIỀN

- Được chấp nhận rộng rãi
- Dễ nhận biết
- Có thể chia nhỏ được
- Lâu bền
- Dễ vận chuyển
- Khan hiếm
- Đồng nhất

Chức năng của TIỀN

- Phương tiện trao đổi
(medium of exchange)
- Đơn vị tính toán
(unit of account)
- Tích lũy giá trị
(store of value)

Phương tiện trao đổi

- T được sử dụng thanh toán khi mua hàng
- Tác dụng:
 - Khắc phục được hạn chế của *trao đổi trực tiếp* (“*sự trùng hợp ý muốn*”) → *giảm chi phí giao dịch*
 - Góp phần làm tăng hiệu quả kinh tế thông qua việc thúc đẩy CMH và PCLĐXH

Thước đo giá trị

- Biểu hiện giá trị HH thành T
- Tác dụng:
 - Tạo sự thuận tiện và dễ dàng khi so sánh giá trị các HH với nhau
 - Tiết kiệm được chi phí giao dịch nhờ việc giảm được số lần hình thành giá trung gian

Tích lũy giá trị

- Tích lũy sức mua trong thời gian nhận thu nhập cho đến khi sử dụng chúng
- Tác dụng:
 - Khắc phục được hạn chế của tích lũy bằng hiện vật: dễ hư hỏng, khó che giấu...
 - Tạo nên phương tiện tích lũy an toàn với tính lỏng cao
(Tính thanh khoản (tính “lỏng”- liquidity) của T chính là lý do dân chúng luôn tích lũy một phần TS dưới dạng này mặc dù có nhiều lựa chọn hấp dẫn khác: chứng khoán, BĐS...)

Vai trò của tiền

- Đối với nền kinh tế vĩ mô
- Đối với nền kinh tế vi mô